СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 112. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, четвер, 15-го травня 1947. No. 112. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, May 15, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТ ПРИЙНЯВ БИЛ ТЕФТА ПОДАВЛЯЮЧОЮ БІЛЬШІСТЮ

Після основної двотижневої дискусії над новим робітничим законопроектом, що його постійно підтримував провідний републиканський сенатор Роберт Тефт, цей проект перейшов у сенаті у вівторок 13 травня 68 голосами проти 24. Він має на цілі обмежити дотеперішні вольности робітничих юній та вкоротити деякі юнійні надужиття. Тому, що число голосів за прийняття билу є таке велике, що може перемогти вето президента, новий законопроект беруть за такий, що стане законом. Тому, що палата репрезентантів прийняла ще 17 квітня далеко гостріший законопроект, теж більшістю понад двох третин голосів, вирівнання обох проектів на конференції обох палат потриває довший час.

УНІТАРИСТИ СУСПЕНДОВАЛИ РЕДАКТОРА СВОГО ОРГАНУ ЗА БОЛЬШЕВИЗМ.

Пастор протестантського унітаристичного місячника „Ди Крищіен Реджістер", Стівен Г. Фричмен з Бостону, від літ надавав комуно-большевицький напрям у згаданім релігійнім журналі й радо давав своє імя для вжитку різних комуно-большевицьких фронтів. Екзекутивна Рада Амерікен Юнитеріен Асошіейшен на свойому засіданні в Бостоні у вівторок 13 травня рішила завісити редактора в його обовязках тому, бо втратила довіря в його спосібність видавати журнал в ліберальному дусі. Фричмен ще не вніс резигнації, а це вказувало б, що він хоче вести боротьбу проти видавців журналу.

БІЛИЙ ЧОЛОВІК ВПЕРШЕ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ЛІНЧУ НІГРА.

Під час процесу проти 31 шоферів у місцевості Ґрінвил, у стейті Савт-Каролайна, за їхню участь у лінчуванні чорного чоловіка, відчитано зізнання людей, що брали участь у цьому злочині. Здається, що перший раз в історії процесів за лінчування чорних, білий чоловік — Вилі Юджін Бишоп — признався до лінчу, як до злочину. Зізнання потверджені двома свідками, а це шерифом (судовим урядовцем), та агентом Федерального Бюра Інвестиґацій. Зрештою перший день розправи був присвячений виводам оборони, що лінч був спровокований ніграми.

ЮНІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ НЕ ДОВЕЛА ДО ПОРОЗУМІННЯ.

Конференція представників юній Американської Федерації Праці, скликана до Галивуд у Каліфорнії, щоб погодити їхні сварки за те, котра юнія має дістати роботу на сцені в продукції філм, а котра інші роботи, не принесла успіху. Юнія столярів не хоче брати участи в нарадах.

ВЕЛИКІ КОШТИ УТРИМУВАННЯ „ЛАБИЇСТІВ".

Утримування постійних агітаторів у конгресі стало признаною практикою й тому останній конгрес виніс постанову, щоб такі „лабиїсти" були зареєстровані. Їх число тепер виносить 738, а їх утримують різні організації, головно великі підприємці та робітничі організації. Вашинґтонські кореспонденти перевели список агітаторів і їх платень і дійшли до правди, що лабиїсти побирають річно $4,000,000. Вони мають ще своїх помічників, отже кошти, витрачувані на їх утримання виносять ще більші суми, ніж можна урядово ствердити. Завданням лабиїстів є пильнувати нові законопроекти: або їх поборювати, або підтримувати. Як зразок, як виглядає кулоарний натиск на конгресменів, подають, що Громадянський Комітет для Переміщених Осіб зголосив 23 постійних агітаторів з платнею $149,000 на те, щоб вони постаралися за допущення 400,000 скитальників до Злучених Держав на підставі неужитих квот з часів війни.

ВАЖНІ УРЯДОВІ ДОКУМЕНТИ В ПРИВАТНІМ МАЄТКУ.

При зголошенні приватного маєтку небіжчика Герія Л. Гопкинса, приятеля й особистого дорадника президента Френклина Делано Рузвелта, подала вдова до відома суду в Ню Йорку, що між його маєтком є теж звідомлення департаменту стейту, протоколи або записки з конференцій Великої Трійці в Касаблянка, Тегерані та Ялті і ще інші документи. Гопкінс приготовив до друку свої спомини на підставі тих документів, одначе їх ще не видано. Між накладнею Гарперс Бродерс і департаментом стейту ведуться переговори, що можна в споминах оприлюднити, а що ще треба вважати за державну тайну.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЇДЕ ДО МОНТИСЕЛО НА 4 ЛИПНЯ

Президент Труман приготовляється поїхати на день 4 липня до місцевости Монтисело, у стейті Ню Йорк, де находиться дім і фундація Тамеса Джеферсона. Труман має виголосити там патріотичну промову, якої зміст невідомий. Відвідини в Монтисело є лише одними з цілої низки інших відвідин, які плянує президент цього року під час вакацій.

Злучені Держави приймають пропозицію Росії для корейської конференції

Секретар стейту Джордж С. Маршал оприлюднив зміст ноти, у якій міститься заява Советів, що вони годяться на проловження конференції в справі злуки Кореї. Конференція була перервана впродовж останнього року. Поновні наради почнуться 20. травня б. р. У минулому наради спільної комісії тягнулися від 20. березня до 8. травня. Тоді Совети зажадали виключення з нарад усіх корейців, які не годилися на встановлення Аліянтської Опікунчої Ради в Кореї. Тому, що на таку пропозицію годилися лише комуністи, ніхто з корейців не міг бути кваліфікований до участі в нарадах і наради перервано. Секретар Маршал заявив, що теперішні наради мусять вестися на таких самих підставах, які він запропонував ще минулого року.

ЕСПАНІЮ УСУНУЛИ З МІЖНАРОДНЬОЇ ЛЕТУНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

На зібранні Міжнародньої Організації Цивільного Летунства, яке відбувається в Монтреалі, у Канаді, рішено 27 голосами проти 3 виключити Еспанію від участі в цій Організації. Як причину усунення подали недостачу репрезентативного уряду в Еспанії і те, що вона не є членом Обєднаних Держав. Проти голосували представники Ірляндії, Португалії і Швайцарії. При дискусії, чи допустити Італію до цеї Організації, представники Британії й Франції спротивилися її прийняттї.

НОВА ФІНАНСОВА ІТАЛІЙСЬКА МІСІЯ У ВАШИНҐТОНІ.

Італійський представник Іван Матео Льомбардо прибув до Вашингтону для переговорів у справі нової фінансової допомоги для свого краю. Хоч водночас наспіли вісті з Риму про резиґнацію італійського кабінету під проводом Альчіда де Гаспарія, італійська амбасада оприлюднила вияснення, що кабінетна кріза в Італії не є довготривала.

СТО МІЛЬЙОНІВ ДЛЯ МЕКСИКА.

У Вашингтоні й Місті Мексику появилися водночас однакові урядові оповістки про угоду, заключену між Злученими Державами й Мексиком в справі позички у висоті $100,000,000 для Мексика. Половина з цеї позички піде на закупно мексиканських грошей (пезів), щоб довести до стабілізації валюти між обома країнами. Друга половина буде вжита на найважніші господарські мельйорації й реклямації землі. Позичка для земельних проектів буде дана через Експорт-Імпорт Банк.

Рішено створити Провірочний Комітет для Палестини

КОМІТЕТ МАТИМЕ 11 ЧЛЕНІВ; ВЕЛИКОДЕРЖАВИ ВИКЛЮЧЕНІ; ОПОЗИЦІЯ І ПОРАЗКА СОВЄТІВ.

Лейк Соксес, Н. Й., 13. травня. — Комітет О.Д. для справ політики і безпеки переголосував сьогодні більшістю 30 голосів проти 3 пропозицію створити Провірочний Комітет для Палестини, що складався б з представників 11 держав. Проти цего рішення були тільки три совєтські представники від Росії, України і Білорусі. Арабські держави здержались від голосування. Опісля більшістю 13 голосів проти 11 рішено виключити від згаданого комітету великі потуги, як це пропонувала Америка. До Комітету увійдуть представники: Австралії, Канади, Чехословаччини, Гватемалі, Індії, Ірану, Голандії, Перу, Швеції, Уругваю і Югославії. Визначено теж предмет і засяг доходжень Комітету. Його звідомлення в палестинській справі повинно б бути готове до 1-го вересня, щоби поодинокі члени О.Д. мали можність з ним познайомитись ще перед відкриттям звичайної сесії Загального Зібрання О.Д., що почнеться 16-го вересня. Рішення Комітету до справ політики і безпеки вимагає ще ратифікації Загального Зібрання О.Д., що повинно наступити вже на завтрішній сесії.

„ЗБАЛЯНСОВАНИЙ КОМІТЕТ" В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 14. травня. — Після рішення Комітету О.Д. до справ політики і безпеки про створення Провірочного Комітету для Палестини та після визначення його 11 членів без великодержав, спостерігачі стверджують, що згаданий Комітет є справді добре „збалянсований". Дотеперішній перебіг нарад вказував би, що представники Індії та Ірану заступатимуть з великою прихильністю арабські інтереси. Гватемаля, Чехословаччина і Югославія виказали досі прихильність до сіоністів, хоча дальша поведінка двох останніх країн могла б бути під впливом Совєтського Союзу. Англія матиме своїх заступників в представниках Голандії і Австралії, а чотири останні члени, Канада, Перу, Швеція і Уругвай, своєю повною безсторонністю рівноважитимуть загальні погляди і рішення.

АВСТРАЛІЯ ПІДПИСАЛА СТАТУТ І.Р.О.

Лейк Соксес, Н. Й., 13. травня. — Сьогодні представник Австралії в О.Д. підписав в імені свого уряду статут Міжнародної Організації для Скитальників, (ІРО), збільшуючи загальну кількість її членів до 16. З приступленням Ісляндії і Австралії як 15-го і 16-го членів, вже ніщо не стоїть на перешкоді до створення цеї організації.

І.Р.О. СВОЄЧАСНО ПЕРЕБЕРЕ ЗАВДАННЯ УНРРА.

Лузанна, Швайцарія, 13. травня. — Після двох тижнів нарад Підготовча Комісія Міжнародньої Організації для Скитальників (ІРО) рішила сьогодні, щоби ІРО з днем першого липня розпочало свою працю, перебираючи дотеперішні завдання УНРРА щодо піклування скитальниками. УНРРА, як відомо, перестане існувати з днем 30-го червня. Рішення про урухомлення ІРО запало після того, як 11 його членів, зі Злученими Державами, Великою Британією та Францією включно, погодилися дати відповідні фонди Підготовчій Комісії, що діятиме в характері екзекутиви ІРО. Згадана Комісія перебере від УНРРА „такі функції, обовязки, уряджения і персонал, які вважатиме за есенціональні" для дальшого піклування скитальниками. ІРО поступово мала б перебрати теж персонал та майно і завдання Міжурядового Комітету для Скитальників.

АМЕРИКА ДОПОМАГАЄ ФРАНЦУЗЬКІЙ "РЕАКЦІЇ" — КАЖУТЬ БОЛЬШЕВИКИ.

Москва, 13. травня. — Большевицька партійна „Правда" пише сьогодні, що Злучені Держави Америки допомогли „французькій реакції" викинути з уряду пятьох комуністичних міністрів. При цьому „Правда" покликується на заяву Генрі Волеса, що Америка „може вибрати Францію для чергового експерименту з „доктриною Трумана", як це вже зроблено з Грецією і Туреччиною. Ця сама „Правда" виявляє велике занепокоєння вістками про перенесення до Франції „польських бандитів" генерала Андерса.

БРИТАНСЬКИЙ КОМАНДАНТ БЕРЛІНА ЖЕРТВОЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПАНІКИ ПЕРЕД ШПИГУНАМИ.

Берлін, 13. травня. — Британський командант Берліна, ген. Гінде, впав в неділю жертвою божевільної большевицької паніки перед шпигунами. Ген. Гінде є пристрасним орнітологістом і, користаючи в неділю з гарної погоди, вибрався заглядати за пташками, маючи на собі цивільний одяг. На Ванзее, як він далековидом оглядав птиці, його заарештувала большевицька патруля, закидуючи йому, що він „числить совєтські літаки" на недалекому совєтському аеродромі. Вияснення генерала та запевнення, що його інтересують воробці далеко більше, ніж совєтські літаки, нічого не помогли і його під арештом завезли до совєтського командування в Берліні, де й вияснено справу.

КРІЗА ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ

АКЦІЯ ПРОТИ КОМУНІСТІВ; ПІДОЗРІВАЮТЬ ВПЛИВ „ДОКТРИНИ ТРУМАНА".

Рим, 13. травня. Італійський премієр Альчіде де Ґаспері зголосив сьогодні тимчасовому президентові Енріко де Ніколя відставку свою і свого уряду. Всупереч здогадам, де Ґаспері зробив це ще перед дискусією Національної Асамблеї над економічними трудноцами країни, що мало б бути причиною відставки уряду. В загальному вважається, що основною причиною резиґнації де Ґаспері є бажання премієра позбутися комуністичних міністрів. Є навіть поголоски, що він мав це пообіцяти президентові Труманові під час своїх недавніх відвідин в Злучених Державах. Згідно з конституцією, справа створення нового уряду повинна б бути запропонована знова де Ґаспері й уважається, що на випадок прийняття пропозиції, де Ґаспері дав би в свому новому уряді перевагу правим партіям. Вміжчасі до Вашинґтону приїхала італійська делеґація, з метою обговорити справу американської допомоги для господарської відбудови Італії.

РАМАДІЄ ПЕРЕБРАВ КОНТРОЛЮ ПРОХАРЧУВАННЯ.

Париж, 13. травня. — Французький премієр П. Рамадіє, піддержаний урядом, перебрав сьогодні керівництво постачання харчів, роблячи драстичні заходи для зменшення недостачі хліба на найблищий час. Млини, транспорт харчів і т. п. будуть під урядовою контролею й на випадок загрози страйку, їх перебрало б військо. Французька преса широко обговорює справу американської допомоги країні, обмірковуючи всі евентуальні матеріяльні користі та політичні шкоди, що могли б повстати для Франції.

БРИТАНЦІ ШУКАЮТЬ РОЗВЯЗКИ ДЛЯ ХАРЧОВОЇ КРІЗИ В НІМЕЧЧИНІ.

Лондон, 13. травня. — Військові і цивільні керівники британської окупаційної зони Німеччини прилетіли до Лондону, щоб разом з британським урядом шукати розвязки для великої харчової крізи, яка вже наступила з окупованих британцями частинах Німеччини. Завтра почнуться на цю тему наради з участю секретара закордонних справ Бевина.

ПОСТУП В НАРАДАХ В СПРАВІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ З АВСТРІЄЮ.

Відень, 13. травня. — Тут продовжуються наради створеної на конференції в Москві окремої Комісії, що мала б найти розвязку для суперечностей чотирьох великодержав щодо мирового договору з Австрією. До найбільш спірних справ належать совєтські домагання до т. зв. німецької власности в Австрії, югославські претенсії до Каринтії та домагання воєнних відшкодовань, справа т. зв. воєнних злочинців в цій країні і т. п. Члени американської делеґації сьогодні заявили, що в нарадах досягнено деякий проґрес.

ШАХТ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 8 РОКІВ ТЮРМИ.

Пропонує плян економічної відбудови Німеччини.

Штутґарт, 13. травня. — Сьогодні німецький т. зв. денацифікаційний суд присудив на вісім років тюрми гітлерівського директора Німецького Банку Гяльмара Шахта, закидуючи йому допомогу в закріпленні гітлерівської влади. Шахт був суджений і звільнений від закидів „воєнних злочинів" Міжнароднім Військовим Трибуналом. Перед засудом Шахт просив дати йому кілька днів часу й відповідну кількість паперу, обіцяючи приготовити плян економічної відбудови Німеччини.

ФРАНЦІЯ РЕДУКУЄ СВОЮ АРМІЮ ДО ПІВ МІЛЬЙОНА.

Париж, 13 травня. — Французький міністер війни Поль Косте-Флорет сьогодні заявив, що важке економічне положення країни заставляє уряд зредукувати збройні сили до пів мільйона.

ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР МІЖ ФРАНЦІЄЮ І ЮГОСЛАВІЄЮ.

Париж, 13. травня. — Міністерство закордонних справ сьогодні повідомило про підписання французько-югославського договору, на підставі якого обидві країни зобовязуються до таварообміну на суму 5,460,000 долярів для кожної з них.

БРИТАНЦІ СТУДІЮЮТЬ „ЕКОНОМІЗАЦІЮ" АРМІЇ.

Лондон, 13. травня. — Британський уряд призначив окремий комітет, завданням якого є простудіювати можливості „економізації" британської армії під оглядом людської сили.

ФРАНЦІЯ РЕФОРМУЄ ТУНІС.

Туніс, 12. травня. — Під керівництвом генерального французького резидента приготовано плян економічної та політичної реформи цеї важливої французької колонії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХТО РУЙНУЄ, А ХТО РАТУЄ?

Велика частина світу бідує, в нужді. Квітуча колись Европа під терором, у занепаді. Тому і не диво, що до Америки доходять з усіх сторін світу голоси, благаючі ратунку від голоду і неволі.

Правда, є одно місце в світі, що „ратує", а є ним, як легко догадатись, Кремль. Ратунок цей змагає одначе до цього, щоб поширити і поглибити хаос у світі й довести голодні народи до такої розпуки, щоб вони піддались Москві. Раз ці нещасні знайдуться у лабетах Кремля, то він зараз заведе у них тоталітарний чи тільки пів-тоталітарний режім, а тоді нема чого лякатись голодової смерти, бо вона врахована в „соціялістичну" програму, в кремлівські пятилітки, що вже пожерли десятки міліонів голодних людей і потребують постійно нових жертв. Тому то Кремль так негодує на Америку, як вона шле харчі до Греції чи Італії. Тому так напастує американців називаючи їх не тільки себелюбами чи імперіялістами, але навіть ґенґстерами. Тому так підюджує інші краї проти Америки і пробує всюди викликувати проти-американські сентименти, рахуючи на це, що це вкінці озлобить американців і вони повернуть до давньої ізоляції, махнувши рукою бодай на Европу та залишивши Москві порядкування нею. Таке є становище Кремля, що не бажає собі такого порядку в Европі, в якому заважувала б Америка зі своїм демократичним способом думання. Він теж не хоче такої допомоги з Америки, яка скріпляла б демократію, а не тоталітаризми. Тому для Кремля краще хаос і нужда в Европі, ніж допомога з Америки, що скріпляє впливи демократії.

Це вже добре зрозуміли в Злучених Державах уряд і нарід. Яку газету не взяти нині в руки, якщо вона не комуністична чи комунізуюча, всюди в справі американської допомоги є менш більш однакові погляди. Різні голоси, але тон їх однаковий: Допомогати якнайскорше й якнайбільше! Допомогати, бо як залишиться світ у нужді, то не можливо буде вдержати добробут теж і в Америці.

Ось ті розумні голоси здійсняються теж у практиці, коли зважити, що от в місяці березні вислано зі самих тільки Злучених Держав 1,552,000 тон збіжжа і муки на допомогу голодуючим краям, а в квітні 2,594,000 тон вугілля, хоч у цьому місяці були перепони в добуванні вугілля через відому майнерську катастрофу в Сентралії.

Допомога Злучених Держав буде йти далі. Вона входить у програму Доктрини Трумана, яка є за боротьбу з комунізмом саме шляхом такої конструктивної, гуманітарної акції. Якщо Злучені Держави видержать на цій позиції, а думаємо, що так буде, то це буде великим ударом для червоного тоталітаризму, бо виявиться наглядно, хто ратує світ.

Світ під знаком Марса

19 мільйонів людей під зброєю; 27,400,000,000 долярів річно на озброєння; Советський Союз вдержує найбільшу армію; Американська воєнна фльота перевищує фльоти всіх інших країн разом взяті.

Ню Йорк Таймс у своєму виданні з 12-го травня проголосив незвичайно інтересні дані про силу, кількість, розміщення і озброєння поодиноких армій в світі, базуючи свої інформації на офіціяльних і неофіціяльних даних та на всіляких власних відомостях. Інформації зібрані Ню Йорк Таймсом в 40 країнах і зібрані з різноманітних джерел, так, що їх можна вважати в основному за цілком точні. Статистична таблиця про армію, авіяцію і фльоту в поодиноких країнах виглядає так:

Країна	армія (осіб)	авіяція (літаків)	фльота (тонаж)
ЗДА	670,000	37,000	3,820,000
Британія	1,210,000	не подано	1,531,600
СССР	3,800,000	25,000	445,000
Китай	5,710,000	540	—
Франція	430,000	не подано	250,000
Афганістан	100,000	—	—
Аргентина	100,000	150	95,000
Австралія	35,000	не подано	35,935
Бельгія	95,000	110	—
Бразилія	130,000	111	49,360
Болгарія	56,800	90	—
Канада	18,750	150	54,000
Чіле	23,500	150	44,503
Чехи	160,000	не подано	—
Данія	10,000	100	2,700
Еспанія	422,050	950	83,000
Єгипет	16Ф,000	150	—
Фінляндія	34,000	60	—
Греція	146,000	не подано	15,000
Голандія	175,000	275	38,000
Індія	1,000,000	—	—
Італія	250,000	350	81,258
Мадярщина	65,000	90	—
Мексико	57,000	250	—
Норвегія	15,000	100	5,100
Польща	165,000	400	3,000
Португалія	65,000	575	9,034
Румунія	125,000	150	—
Туреччина	675,000	1,050	39,600
Швеція	57,000	500	46,500

Це тільки частина з поданих чисел. До цього треба додати, що в деякі армії включена теж поліція, а як іде про Китай, то до поданої кількости належать всі зорганізовані і незорганізовані воюючі відділи.

На окрему увагу заслуговують дані, що відносяться до збройних сил Советського Союзу і Злучених Держав Америки. Виключаючи воюючу людську масу в Китаю, Советський Союз вдержує найбільшу сухопутню армію, а його військовий буджет, якщо перечислити по 5 карбованців за доляр, виносить 13,400,000,000 долярів. Американський буджет на ті цілі, що його зараз розглядається в Конгресі, мав би виносити 11,256,000,000 долярів. Чинна советська армія, разом з прикордонною сторожею і таємною поліцією (МВД — колишнє НКВД) має понад 200 дивізій, не включаючи тут військово-морських та повітряних збройних сил. Загальну кількість вишколених під час війни резерв, оцінюється на 7 до 12 мільйонів. Відношення поодиноких родів збройних сил вказувало б, що в Советському Союзі найбільшу увагу віддається сухопутній армії, хоча помітний розвиток авіяції. Спостерігачі твердять, що головні військові зусилля Советського Союзу йдуть в напрямку розвитку атомової бомби.

Як іде про авіяцію, то здобуті дані досить неточні. Загальний стан советського авіяційного персоналу доходить до 700,000, як теж постійно працюється над технічним вдосконаленням, користаючи з допомоги багатьох німецьких спеціялістів

Советська фльота начислює біля 400,000 моряків та в загальному 211 до 291 воєнних кораблів пятьох головних кляс (лінійники, крейсери, літаконосці, нищильники та підводні човни). Поважну кількість модерних німецьких підводних човнів теж опинилися в руках советської фльоти.

Звертається увагу на постійні намагання комуністичної партії щораз більше здобувати впливи та опановувати поодинокі роди зброї советської армії.

Американська сухопутня армія з днем першого липня має бути зредукована до 670,000 старшин і вояків, зорганізованих в приблизно 13 дивізіях, з того дві дивізії парашутистів.

Географічне положення та економічна структура відзеркалюються теж у відношенні поодиноких родів збройних сил Злучених Держав, і частинно теж Великої Британії. Америка, при малій кількости сухопутньої армії має найбільшу і наймодернішу повітряну фльоту (37,000 бойових, транспортових і вишкільних військових літаків).

Американська фльота своїм тонажем, силою і модерністю перевищує фльоти всіх країн світа, з Великою Британією включно, взяті разом. На загальну кількість 6,680,000 тон воєнних кораблів пятьох головних кляс (лінійників, панцерників, крейсерів, нищильників і підводних човнів) в світі, Злучені Держави самі мають 3,800,000 тон. Літаконосці є сьогодні головними кораблями в кожній фльоті. Америка їх має понад 100 і тим самим перевищує під цим оглядом всі країни світа у відношенні майже 2 до 1.

Безмірну воєнну силу Злучених Держав доповнює величезний господарський потенціял, економічні ресурси і розвиток індустрії, а завершує це все... атомова бомба. Як іде про матеріяльне вивінування та матеріяльні можливості, американська армія має абсолютну перевагу в світі. Її силу і впливи збільшує цілий ряд військових договорів, як теж її моральна позиція в світі.

У виясненнях подається чотири головні причини вдержування цих великих армій в світі, що так поважно обтяжують національні видатки. До цих причин належать:

1. Напруження між великими потугами та постійна загроза агресії з боку одної з них, як, наприклад, у випадку з Туреччи[illegible]ями Советського Союзу.

2. Окупаційні обовязки та завдання, що їх видвигнула друга світова війна.

3. Вдержання колоніяльних імперій, як у випадку Франції та Голандії.

4. Вдержання існуючих режімів при владі, як у випадку поодиноких південно-американських та деяких европейських країн.

Звертається увагу, що сьогодні є під зброєю правдоподібно більше людей, ніж їх було перед війною, не зважаючи на роззброєння Німеччини і Японії. Видатки на вдержання цих збройних сил є сьогодні на 10,000,000,000 долярів більші, ніж були перед війною.

Світ справді стоїть під знаком бога війни — Марса.

Посольство української еміграції

Кожний державний народ має за кордоном своїх послів та амбасадорів. Вони репрезентують свій народ назовні та бережуть його інтереси. На ті посольства та амбасади держави звертають дуже велику увагу, бо опінія світу має для кожного народу дуже велике й важне значення А для недержавного народу має вона ще більше значення, як для державного, бо в сьогоднішній політичній системі відношення кожного народу до його сусідів являється не тільки їхнім взаємним відношенням, але й інших на перший погляд посторонніх сил. Окупант старається переконати весь світ про правильність його політики супроти поневоленого народу, інформуючи відповідно всіх про потреби, наставлення та спроможности того народу. Він має змогу користуватися великим політичним і пропагандивним апаратом. Уярмлений народ, хоч і слабший засобами, мусить не тільки інформувати світ про свою правду, але ще й боротися з ворожими затіями і виказати їх злобу та єхидність.

Ролю політичного амбасадора за кордоном заступає в поневоленого народу його політична еміграція. В нашому випадку сучасна політична еміграція — ми. Наше заступництво прав українського народу, пропаганда його боротьби за свої права, доказування прав на незалежність являються в нашому випадку особливо важними тому, що ми в відрізненні до звичайної амбасади, переводимо це не тільки в теоретичній площині, але й практично. Ми перебуваємо у великій кількості серед чужинців. Отак даємо чужинцям змогу оглядати нас, як частину українського народу й пізнавати саме на нас прикмети, здібности і змагання цілого українського народу. І це є якраз найважнішим моментом, що про нього ми не сміємо ніколи забувати.

Наша теоретична пропаганда робить своє діло тільки до деякої міри. Сильнішим залишається в кожного враження, вироблене після особистої зустрічі з нами. І це ж зовсім зрозуміле Ми теж узагальнюємо нераз погляд на якийсь нарід до тієї степені, що говоримо прим. про прикмети французів, чи італійців на підставі знайомства з одним французом чи італійцем. Через те ясне, що чужинці виробляють собі погляд на український народ, обсервуючи тут у подробицях життя десяток тисяч української політичної еміграції. Наші прикмети, наш підхід до різних справ, відношення до різних життевих питань та відношення поміж собою і супроти чужинців приймається як прикмети цілого українського народу, що свідчать про його здібність творити й кермувати своєю державою.

Хочемо, чи не хочемо, ми являємося таким чином живою пропагандою цілого українського народу і цього нам ніколи забувати не вільно.

Звичайно еміграція творить у великій мірі окрему замкнену в собі цілість зі своїми притаманними інтересами. Ті інтереси мусять бути узгляднювані в щоденному житті. Не можна вимагати від усіх, щоб вони зуміли жити безперервно в ідеалістичному наставленні, посвячуючи всі свої інтереси і вимоги виключно для добра Краю. Точніше кажучи, вимагати треба, та ця вимога являється тільки ідеалом, що до нього прямується. На практиці — всякі суперечки та спори за дрібні справи політичного чи господарського характеру, є витвором тільки еміграційного життя. Вони не мають ніякого відношення до загалу українських інтересів і завжди будуть існувати серед еміграції, забираючи багато часу, уваги й енергії. Але якраз політичній еміграції треба прямувати до того, щоб їх обмежувати й витрачувати на них якнайменше енергії, звертаючи свою головну увагу на те, чого вимагає інтерес краю, а тим самим української нації.

Повинні мати це на оці перш за все наші політичні партії, дбаючи про те, щоб своїми міжусобицями не відривати уваги загалу від основного. А крім того своєю непотрібною і нерозумною боротьбою між собою не пропагувати серед чужинців переконання, мовляв, українці є диким і анархістичним елементом, що мусить завжди мати над собою порядкуючу й кермуючу руку чужинця. Непродумана діяльність таких людей перечеркує й найкраще опрацьовані багато-томові твори про наші додатні прикмети й права. Тому замісць гарних і величних окреслень і кличів, що ними окрашують себе всі партії, повинні вони себе виправдати відповідною діяльністю, що принесе їм честь і пошану в своїх та чужих, а користь цілому українському народові.

Бо, пригадуємо ще раз, українська політична іміграція являється особливим амбасадором українських справ на чужині. Тому й під тим кутом мусить вона дивитися на кожний, навіть найменший, свій крок. — („Голос", Зальцбурґ).

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

31)

Мати розглядала світлини довше. Натрапила на нього, трьохлітнього, з псом, засміялася:

— Це, я сказала б, не ти, а твоя сестричка!... А пес гарний!... У нас три таких великих на фармі.

— Подаруєш молодим їх у придане! — перебив їй мову чоловік. — Хай ними дороблються! — Добре, дитино! — сказав помовчавши. В осені підеш до університету... Тебе доню, справді вишлемо на фарму, господарства доглядати...

— Так я й поїхала б! Ого!... За яку кару? — дочка відпекувалася.

— Ростислав вчитиметься!...

— І я буду вчитися!... Ми вже умовилися... Ну, і вам помагатиму!...

— Помічниця з тебе!... Йди вже спати!... Бо в девятій збуджу! — наказала мати.

Спільну світлицу батьки забрали до себе. Молоді постояли ще в дверях, голубилися очима. На добраніч, хоч вже розвідніло, хотів її хлопець поцілувати. Дівча вюном звинулося, викховзнуло з рук, — перестерігаючо показало пальцем в бік батьківської кімнати. Він, сумно зітхаючи, завернув у свою кімнату. Тоді Ірина підскочила до нього. Стиснув її в обіймах і чмокнулися голосно, аж луна пішла, батькам на збитки. Підніс Ірину, обкрутив кілька разів, знов поцілувалися. Дівча зо світлинами стрібнуло до своєї кімнати.

Серед мрій молодята поснули. Батьки за те гомоніли до сходу сонця. Спершу тішилися майбутним зятем, так, наче б був він неоціненим скарбом. Далі радитися почали, що ж далі діяти? Молодим любощі, втіха, а батькам неспокій і турботи. Зібралася парочне!... Цілуються від першого дня, мліють в обіймах, за сон і їду забувають! Далі так йтиме — до тижня негарного можуть накоїти. Їм море тепер по коліна! Відомо, батьки того не бажали б. Хотіли дотримати всіх традиційних звичаїв, щоб білі віночки на їх головах були справжніми символами їх невинности, чистоти, не звичайною формальністю. Всякого фальшу, гіпокритсвом, обоє гидували. Побоювалися, що дітям зовсім обряди не в голові. Тепер і розлучити їх не поможе, з ланцюга одно до одного позриваються. Непокоїлася головно мати.

Батько спокійніше розраджував. Хлопець невинний, з надто доброї родини. Він поговорить з ним, мати хай поговорить з дочкою.

Думали батьки, як дітей від спокуси стерегти, лихові зарадити, коли б воно сталося. Рішили на тижні вислати їх за другою мамою. У понеділок виберуть подружний дозвіл, а там — як станеться, так буде. У крайній потребі звінчають коли будь.

Замісць ще заснути, — добрі батьки розпустили буйні фантазії. Ввижалися вже їм внуки ј внучки, продовжувачі їх роду, все маленькі Святольдичі-Ставровичі, по батькові і по мамі.

Гарні мрії у гарних людей!...

Роди Ростислава й Ірини.

Повставали батьки, коли сонце підійшло високо. Мати клопоталася обідом у хатній кухні, батько зачитався покурюючи, молоді досипляли недоспану ніч. Розбудили їх перед одинадцятою. Обідали вперше всі четверо разом. Ірина пригадала вчорашню Ростиславову обіцянку. Любчик розповідав, вона слухала від батьків чи не уважніше.

Першою відомою людиною в роді був переяславський воєвода Святольд Любомирич, намісник великого князя Всеволада Ярославича, Мономахового батька. Другою — тисяцький переяславський, боярин Ставр Годинич. Від них пішли Святольдичі і Ставровичі. Одна галузь Ставровичів у литовську добу опинилася у Московщині й дала початок московському дворянському родові Ставровських. Друге — Ставровецькі — по берестейській унії перейшла на римо-католицтво, й поки не вимерло — була заїлим ворогом українства. Українцями зісталася третя, найстарша галузь — Ставра-Ставровичі. Один з Ставровичів — ближний боярин Романа Галицького і його синів, Данила і Василька, управляв Теребовлею і Бужськом з округами. Від того боярина, Василя на імя, пішли Галицькі Ставровичі. Про галицьку галузь Ставровичів Ростислав більше нічого не знав, бо ж в скорому часі Галичину захопили поляки.

У литовсько-українську добу рід Святольдичів і наддніпрянських Ставровичів звелися на одного представника і представницю. Вони поженились, а в наслідку повстав рід Святольдичів-Ставровичів, бо назвище дівчини злучено з назвищем чоловіка по тодішньому звичаю.

Десятками гинули вони в боях, маєтків не придбали, польським королям ні московським царям не вислуговувалися. З початком козаччини сотникували у переяславському полку, за гетьманів полковникували. Але і той маєток, що належав родові близько сімсот літ, сконфіскував цар Петро І. по Полтаві. Оселив у ньому боярина Хворостиніна, одного з предків родини Скоропадських...

(Дальше буде).

С. Сапрун

Михайло Гайворонський

З приводу появи його „Збірника Українських Пісень для молоді".
(Надіслане до „Свободи" з Франції).

„Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастя, волю,
Він живе, він ще не вмер..."
(І. Франко).

Канадійська українська накладня в Саскатуні видала недавно оформлений, багатий змістом і знаменийтий під педагогічним оглядом „Збірник Українських Пісень для молоді" — твір знаного нашого композитора Михайла Гайворонського.

Переглядаючи сторінки цеї, у нашому положенні і для наших пекучих потреб, епохальної книжки, мимоволі насуваються на думку слова великого поета, наведені вище. Так, є у нас сили і є у нас скарби, що недоступні для жодних ворожих сил цього мира, недоступні для вогня і меча, вічні, непоборні і безмежно гарні. Живуть вони у сфері українського духа, вітають вони у кожньому українському серці і для них не існують жодні воєнні страхіття ні жодні земські кордони. А найбільший із цих скарбів, це українська пісня, безстрашний сторож духа народу, що завжди буде рвати народ до бою за його щастя і за його волю. А слуги цеї пісні — це вибранці народу, покликані самим Богом, щоби берегти цей безцінний скарб та у найкращих шатах — гармоніях випускати у світ.

У сучасному етапі історії нашої музичної культури йде у перших рядах цих вибранців широко звісний і загально люблений композитор Михайло Гайворонський. Ми далекі від цього, щоби сьогодня, при появі його знаменитого „Збірника пісень" говорити про завершення його творчости. Гайворонський сьогодні у розгоні своєї творчої стихії і він докине ще неодно велике до скарбниці нашої культури. Але ж якраз у цей час, поява цього „Збірника" є так важною для нас подією, що при цій нагоді хочемо блище познайомити молодих читачів з особою цього нашого знаменитого композитора.

Прізвище Михайла Гайворонського було відоме на Західній Україні вже до першої світової війни. Вже тоді його пісні були дуже пошукувані і радо співані. Та, на нашу думку, його імя виросло до висот заслуженої слави по усій Україні і усюди, де тільки билося українське серце, завдяки епопеї українського стрілецтва, яку іменно він, Гайворонський, виспівав у бесмертних своїх стрілецьких піснях, здобуваючи собі заслужено імя творця української стрілецької пісні. Завдяки святій легенді Січового Війська, яку ці пісні оспівують, завдяки чистоті українського стилю його пісень, а при цьому оригінальности, ці пісні увійшли у скарбницю української культури і, так як народні пісні, залишаться по вік у памяті народу враз з прізвищем Гайворонського. Цілком справедливо писав наш відомий музикольог д-р Борис Кудрик: „Добра половина пісень У.С.С. — це пісні Гайворонського..."

Чи є де українець, що не знав би таких пісень, як: Їхав стрілець на війноньку, Летіла куля через гору, Ой, впав стрілець, Слава, слава, отамане... і многі інші. Вони усі звязані із прізвищем композитора Гайворонського. Передовсім стрілецька пісня є джерелом великої популярности Гайворонського серед народу, вона принесла йому славу, любов і вдячність народу.

Творчість Гайворонського не обмежилася тільки до вище згаданих пісень. Своїм творчим талантом обняв він і різні дальші ділянки композиторської праці. Передовсім заглянув він у цю неізчерпну скарбницю, яку не знати чи котрий другий нарід на світі має у такому багацтві як наш народ, а саме у народну українську творчість. Гайворонський заглянув у ці закутини, у які майже ніхто не заглядав. Нераз ми чули звеличання українського гуцульського закутка відносно красоти гуцульських костюмів та відносно різьбарського хисту гуцулів. Натомість пісенний матеріял цеї вітки українського народу ждав на свого звеличника. Цеї піонірської роботи піднявся Гайворонський. Він аранжує цикль гуцульських фольклорних пісень та видає їх у циклю: „Гуцульське Різдво". Цей прекрасний матеріял, зібраний етнологами, ждав цілих 50 років на використання і цього діла довершив наш композитор, відкриваючи велику його цінність та віддаючи його у прекрасній обрібці для вжитку. Пісенний матеріял українських переселенців в Югославії, (Бачка), ніким теж неторканий до Гайворонського, діждався з його боку знаменитої обробки і ці пісні стали дуже пожаданим репертуаром наших естрад. Дальше опрацьовує наш композитор ряд пісень з далекого Полісся, гармонізує пісні білоруські та пісні з Карпатської України. А вже напевно ніхто не зумів так гармонізувати прекрасних лемківських пісень як Михайло Гайворонський, та так чітко віддати дуже складні і дуже ніжні риси лемківської душі, змальованої тими ж лемками у їхніх предивних піснях, як це зумів зробити талант нашого композитора.

Про цінність вище згаданих праць Гайворонського писали майже усі наші музики, як В. Барвінський, Ф. Колесса, Б. Кудрик, Ст. Людкевич, Р. Придаткевич, З. Лисько, П. Маценко. Про його обробки народних пісень пише проф. Федір Стешко: „Вже пісні видані в 1932. році стоять нарівні з М. Леонтовичем і пізнішим К. Стеценком, а нові, (що вийшли 1938. року) ще вищої вартости.

Спеціяльну ділянку творчости Гайворонського становлять його духовно — музичні твори. Є їх дуже багато. Характерною і дуже цінною рисою цих останніх творів Гайворонського є абсолютне строге задержання у них церковного стилю та строго молитовного духа, так дуже для них істотних. Написав чималу їх низку: дві Літургії, окремі літургічні пісні, молитви, коляди, і ін. Музиколог Ф. Колесса написав про першу Літургію Гайворонського дуже зичливу рецензію. На нашу думку вершина творчости Г-го у цій ділянці, це його знаменита обробка „Кантів" з Почаївського Богогласника. Ці твори можуть бути продуковані з великим успіхом на найбільших світових сценах. „Канти" — Г-го, відспівані у перших місяцях ц.р. на духовних Концертах в Парижі, були спеціяльним предметом заінтересування визначних французьких музикологів і критиків, а відомий музиколог Ульмонд просив навіть відписання деяких з них для своїх студій.

Цілком окрема і дуже поважна ділянка творчої праці композитора, це його інструментальні твори. Сюди належать його музичні ілюстрації історичних пес, музичні оформлення діточих вистав, твори на симфонічну, смичкову (понад 30) і дуту орхестру на квартет, твори на скрипку з фортепіяном, та інші. Г-ий знаменитий інструментознавець і тому у цих творах доходить до дуже цікавих звукових ефектів.

На спеціяльну увагу інструментальної ділянки творчости Г-го заслуговують його інструментальні обробки народних пісень. Вже Леонтович звернув був увагу на вагу цеї ділянки праці і дещо залишив нам навіть. Дальше маємо у цьому змислі дещо у працях Б. Кудрика. Але цілком інтензивно і з великим педагогічним хистом віддає цього роду праці неоцінені заслуги М. Гайворонський. Ці твори треба оцінювати передовсім з педагогічної сторінки і до них ми повернемо при обговорюванні саме виданого „Збірника", якого третя частина це саме відділ тих цікавих творів.

Оце був би найзагальніший, малесенький ескіз творчости композитора М. Гайворонського, на основі якого ми всеж таки вже можемо виробити собі поняття про його позицію в історії нашого музичного мистецтва та історії нашої культури взагалі. Повертаємо тепер до справи його „Збірника", що саме недавно появився.

Після першої світової війни, в році 1923, наш композитор, бувший старшина УСС, був змушений еміґрувати з рідної Західно-української землі за океан і якось там формувати дальше своє життя та шукати можливостей чи спокійного кутка для продовжування своєї культурної праці. На Західній Україні працював як педагог і дириґент. В Америці перекидається виключно на композиторську ділянку. Та хоч як далеко він був від рідної землі, він ні на хвилечку не зірвав з нею духового звязку. Маючи за океаном можність доповнювати і завершувати своє знання, він усе віддає на цю ціль. Томлений невтишимою тугою за рідною землею збирає для неї перли і посилає у рідний край, не ждучи за це від нього нічого. А ці перли, це пісні, що він їх так часто нам присилав.

І тепер, після страшного жнива останньої війни, коли маси українських скитальців знайшлися враз зі своїми дітьми розпорошені по цілому світові, без книжки, без підручника рідної мови, без друкованої пісні, без нічого, що мгло б причинитися до скріплення духа нації серед бездомних вигнанців, наш композитор рішає зладити для наших найменших і для нашої молоді книжечку, з якої ці останні могли б черпати ті животворні сили, що їх завше давала і дає і даватиме рідна пісня у хвилях великих народних смут.

Лежить перед нами оця цінна книжка. По правді сказати, ми навіть за часів найкращої конюнктури у рідним краю не спромоглися на таке видання. Тут слід склонитися теж з вдячністю і признанням у сторону глибоко-патріотичної Української Накладні в Саскатуні.

Збірник має 144 сторінок, великого формату вісімки, прекрасний папір, гарний добір черенок та ясне і чітке, порядне нотне письмо,

Кожна сторінка прикрашена знаменитими ілюстраціями талановитого нашого графіка Е. Козака і артистки-малярки М. Ткачук. Ці образочки ведуть думку у рідні сторони, оживлюють рідні звичаї, не дають забути прадідівського обряду. Поставивши собі велику, святу ціль, композитор примінює усі можливі засоби для її осягнення.

Збірник ділиться на три частини.

1. частина — це одно-два і триголосні пісні. Передовсім початкові надаються для дітей дошкільного віку і то так змістом, як і діяпазоном інтервалів. Дальші відповідні для дітвори нищих кляс народної школи. Ці пісні, це крім того прекрасний матеріял для використання при навчанню сольфежу. Автор очевидно звертав бачну увагу при підборі пісень на прогресію інтервалів. Усіх пісень тут 72.

2. частина — це матеріял, що своєю фактурою надається для доростаючої молоді. Матеріял упорядкований тут після чотирьох пір року, і так теж примінено тексти пісень і малюнки до них. У групі: „Осінь" — узглядненo спеціяльно пісенний матеріял для Листопадового Свята. У цій другій частині зібрано теж у окремі глави пісні для Шевченківського і Маминого Свята. В окрему групу виділено серію Коляд, Колядок і Щедрівок. Усіх пісень в 2. частині 106. Богато пісень цієї групи це його особисті композиції в стилі української народньої пісні.

3. частина — це серія біля двадцять пісень, зложених на скрипково-мандоліновий ансамбль. Помисл автора дуже вдатний, а важний передовсім iзза елементів національно-виховних. Була це загально відома річ, що наші молоденькі адепти інструментальної музики прямо ніколи не мали матеріялу, опертого на рідних мотивах, для їхніх гуртових вправ, чи для збірних продукцій на шкільних та національних святах. Те саме відноситься теж взагалі до всіх інструментальних ансамблів. Одні і другі мусіли звичайно користати з цілком чужих творів, які ні мельодією ні тематикою ані середовищу ані виконавцям ніяк не відповідали. Чому, бо не було своїх. Вистарчить пригадати, як нераз на шкільних Шевченківських Святах пописувалися наші учні мелодіями з „Тангайзера", аранжованими на три і чотироголосні струнні ансамблі. Композитор може мати це велике вдоволення, що усунув згаданий великий брак у нашій музичній літературі. Він справив не тільки молодим радість, але передовсім прийшов з поміччю нашим педагогам, які не будуть потребувати розглядатися за цього рода чужими творами.

Взагалі „Збірник українських пісень" Гайворонського, це велика поміч і полекша для наших педагогів, які при навчанню співів і музики, при влаштовуванні шкільних і національних свят, мають тепер розвязані руки. Книжка ця повинна стати підручником у всіх наших школах і дошкіллях. Вона повинна знайтися крім цього у кожньому українському домі, де є діти, бо вона буде для родичів великим і поважним та серіозним виховним середником.

А крім цього взагалі в кожнім українськім домі ця знаменита книга повинна стати настольною домашньою книгою, тимбільше, що і зовнішне і внутрішне її оформлення робить її для тієї ціли аж надто відповідною.

Збіраючи усе вище сказане, можемо на закінчення цеї хоч скромної, але щирим серцем подуманої статті, висловити знаменитому нашому композиторові Михайлові Гайворонському щиру вдячність за його великий труд та зложити щирі ґратуляції за вдалість його великого діла. Висловлюємо надію, що Книга пісень його знайдеться у кожній українській сімї, внесе туди чар рідної пісні, а з нею оживлюючу силу зболілим серцям битих долею скитальців.

Наш композитор може мати ту внутрішню свідомість, яка е найкращою нагородою для кожного мистця, що він гідно сповнює завдання, вложене самим Провидінням на нього: заступити дорогу зневірі, бадьорити духа і піддержувати націю, як каже Богдан Лепкий:

Минеться ніч, розвієсь тьма,
Проснеться чорний сон,
Настане день. Життя, весна
Загляне до вікон.

ЛЕТУНСЬКИЙ ЛИСТ ЗА 10 ЦЕНТІВ. Генеральний пошмайстер продає секретареві торгівлі листівку для висилки летунською поштою в чужі краї, розкинені по цілому світі, за оплатою усього 10 центів. Це новина. Зправа це Аверел Гаримен, секретар торгівлі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІДПИРАЙМО ЦІЛОДЕННІ УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ.

Час від часу появляються у „Свободі" голоси про нашу молодь. Одні її критикують і пишуть, що вона замало патріотична і діяльна, а другі хвалять, кажучи, що вона не гірша від молоді інших груп, та що іде вперед. Мені здається, що тут нема причини цій нашій молоді надто дорікати, як і не треба її над міру хвалити. Мені, що вже давно прибув до Америки і тут не одно бачив і не одно пережив, здається, що наша молодь вив'язується зі своїх обовязків досить добре, а як не дуже добре, то в цьому є наша вина, себто вина старого покоління. Пригадаймо собі часи, як ми колись приїздили до Америки. Чи ми тоді дбали за наших дітей як українських дітей? Ми жили тим, що за рік два вернемо до Рідного Краю, а з нами вернуть і діти. Усі ми так думали. Кожний цент щадили і до краю висилали, а за наші тутешні потреби не дбали. Наші дяко-учителі вчили дітей як могли і вміли, але й їх було мало і не вся молодь з цього користала. Їхня робота була похвальна і це треба признати, але вона була невистарчальна. Ми привязували надто мало ваги до своєї школи і за це приходиться тепер нам покутувати. Таке було в минулому, але таке не мусить далі продовжуватись. Тепер маємо уже більше наших шкіл, де дитина може набрати українського знання. Є вже поважне число українських цілоденних шкіл, а могло б їх бути ще більше. Мені здається, що коли ми ще тепер можемо щось направити, то тільки при помочі наших цілоденних шкіл. Ця справа лежить мені дуже на серці й думаю, що таке саме є і з іншими, бо бажали б, щоб задержалось українське імя на цій землі якнайдовше. Тому допомагаймо тим цілоденним нашим школам, що вже є по громадах і закладаймо нові.

Петро Гринишин,
Асторія, Л. Ай.

ЩО ПИШУТЬ?

УКРАЇНСЬКІ СКИТАЛЬНИКИ В СИРІЇ.

Гр. Павло Ленчук, чл. від. 204 в Ню Йорку, дістав листа від швагра, який опинився в Ливані, у Сирії, в Малій Азії. Лист говорить самий за себе.

I.

Мандрівка чоловіка по божім світі.

Ваш другий лист, як і перший, справив нам безмірну радість. Моя жінка не може стримати сліз на згадку, що хтось ще нас памятає. Нам здавалося, що це не можливе, щоб хтось з наших сусідів або приятелів ще відізвався до нас рідним словом, бо може ніхто вже з нашої родини не живе. Плачемо з туги, бо хочемо комусь розказати, що то ми за нашого життя перейшли і як ми те все витримали.

Пишу до Вас польськими літерами, бо за наших часів не було української школи в Стовпині (повіт Радехів — ред.) Як нас привезли до російської Персії (Ірану), то вчили читати й писати всіх, хто не вмів. Моя жінка ходила на лекції і навчилася писати по польськи. Української мови не чули ще від того часу, як вибралися зо Стовпина. Правда, тут є також український нарід і жидів немало, що колись з нами жили, але всі говорять по польськи.

Ми живемо тут так, як нам дають жити англійці: на кожну людину десять і пів фунтів стерлітґів місячно. Як хто добре рахується, то може з того вижити. Заробити тут не можна, бо нема роботи. Лібанський уряд не хоче дозволяти, щоб чужі забирали роботу іхнім людям. Отже люди наші сидять і нічого не роблять, а це не добре. В Росії було гірше: по 2—3 дні не було що їсти, а таки витримали. Не знаємо, як далі буде.

Я самий служу далі в війську від часу, як привезли нас до Персії в 1942 р. По приїзді я був три місяці в цивільнім зборі, в Тегерані, і там узяли мене до війська, а жінка з двоїми підрослими дітьми осталася в Тегерані. Жінка мала роботу, а діти ходили до школи. В 1945 р. перевезли їх до Ливану і там вони живуть. Я був лише один місяць в Тегерані, як узяли до війська. Потім вивезли мене до Іраку на 6 місяців, а потім на 2 місяці до Палестини. У Єгипті я перебув місяць, потім заладували нас на кораблі і перевезли до Італії. Там я пережив Содому-Гомору від початку до останку і аж в травні 1946 р. перший раз я дістав відпустку і поїхав до жінки та до дітей. Тоді я зістав у Єгипті і не хотів вертатися до Італії. Тяжко було тут зісталися і багато моїх товаришів мусіли вертатися до Італії, а тепер пишуть з Англії.

(Дальше буде).

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

6772. в) Ус Андрія, Костівна Люби і Ніни з Гумані від Романовська Лариси.

6773. Попущак Емілії (Стефюк) з Чернівців від Вейька-Мостюк Єрини.

6774. Кутинська Евдокії, Олени і Павла з с. Ясеницї, Томків Анни (Боднар), Гаврак Павла від Кутинський Михайла.

6775. Сушанин Анни (Гопонько) від Гопонько Івана з с. Горонда, Карпатська Україна.

6776. Ярош Івана і Ілька з с. Костарівці, Сянік, від Павлів Марії.

6777. Вишньовський Володислава з Чернівців від Вишньовський Фердинанда Адольфа.

6778. Турянська Бронислави від Василик Богдана з Коломиї.

6779. До мужа і доньки Гу... Юлії зам. Дмитрик ... менна Марії з с. Ярославичі, Зборів, від Яхимович Осипа.

6780. Олиняк Льва з с. Добринівці, Чернівці, від Литва Дмитра.

6781. Замольський Михайла з с. Шибалин, Бережани, від Волошин Івана.

6782. Калина Степана, Якимчук Марії з с. Чепелів, Броди, від Калина Івана.

6783. Пашович Марії (Лопушанська) з с. Плоске, Турка, від Кізіцька Катерини.

6784. До земляків з с. Брошнева, Долина, від Лотоцький Костя.

6785. Новак Івана з Рогатина від Янушевський Антона.

6786. Славич Андрія з Бібрки від Славич-Луньо Анастазії.

6787. Маркевич Михайла з Янова від Маркевич Анни.

6789. Копитко Володислава і Р. з Львова від Копитко Матвія.

6791. Арделлі Катерини, Петрі Марії, Ермель Софії (мабуть в Канаді) з с. Полове, Камінка Струмилова, від дочки

6792. До кревних і знакомих з с. Балинці і Кулачківці, КоКлоня, від Корбутяк Дмитра.

6793. Васькович Григорія з с. Лискова від Хромяк Дмитра.

6794. Зікей Григорія з Полтавщини від Зікей Надії (Панашір).

6795. Бутковський Евстахія і Антона зі Сколя від о. Весоловський Евстахія і Бутковська Дарії.

6796. Доманська Марії (Тітельбах) з Теребовлі від Борковська Емілії (Райовська).

6798. Шпіндура Текля з села Каллубиська, Броди, від Шпіндура Василя.

6800. Сорока Михайла з с. Вільшаниці, Ліско, від Яровецька Анни.

6801. Запотоцький з с. Ожидів, Золочів, від Окопний Максима.

6802. Попик Анастазії (Фарбітник) з с. Папорина від Кривавич Василя.

6803. Ющак Степана, Танич Анни, Тотко Марії від Танич Андрія.

6804. Заремба Осипа і Стефанії (Комаранська) з с. Білий Камінь, Золочів, від Федик Богдана.

6805. Федик Семена Едмунда з Городенки від Федик Романа.

6806. Свідерський Йосифа з с. Ушня, Золочів, від Свідерський Степана.

6807. Ольшановська Анни (Прокопович) з с. Петриків, Тернопіль, від Бріль Степана.

6808. Кучирка Петра, Шиманчук Миколи з с. Бураківка, Заліщики, від Карабін Марії.

6809. Кураш Петра з с. Березка, Перемишль, від Дзодз Степана з с. Манаева.

6810. Решетар Петра з с. Ясениця Сільна, Дрогобич, від Дмитрик Бориса.

6811. Капечук Миколи з с. Хомявкції від Капечук Теодора.

6812. Бугель Миколи і Андрія з с. Поляни, Коросно, від Бугель Михайла.

6813. Макітра Гната з Радехова від Макітра Михайла.

6814. Мірка Анастазії з с. Синявка, Любачів, від Звоздяк Олекси.

6816. Олійник Григорій, літ 20, бажає працювати на фармі.

6818 а). Заставний Василя з с. Ришкова Воля, Ярослав, від Заставна Анни.

6818 б). Пекар Михайла з с. Олешин, Любачів, від Скибицький Степана.

6819. Українців з Буковини від адв. Старчук Ореста.

6820. Стажецька Анни з с. Журатин, Камінка Струмилова, від Бартош Анелі.

6822. Винницький Йосифа і Манька з с. Панталиха, Тернопіль, від Винницький Юліяна.

6823. Кріль Марії з с. Мощанець, Сянік, Болник Івана з с. Кожушного, Сянік, від Кріль Микити.

6824 а). Полулях Михайла з с. Дорожів, Самбір, від Полулях Івана.

6824 б). Цяпало Ксені, Насті і Юлії від Цяпало Петра з с. Дубровиці, Львів.

6824 в). Тілок Катерини від Жовтий Теодора, син Розалії.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати **групу і число.**

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно**, хай вишле таке оголошення просто до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру $1\frac{1}{2}$ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

23-та річниця О. Басараб.

Дня 16. лютого відсвяткована 23-тю річницю смерти Ольги Басараб заходами 34 відділу Золотого Хреста. Пополудні зійшлися членкині й гості до Демократичного Клюбу, а звідтам походом і з прапорами до укр. кат. церкви на Грейлинг, де о. Білинський відправив панахиду, по якій о. парох виголосив зворушливе слово про життя і діяльність О. Басараб.

Потім вернули всі до Дем. Клюбу на вечеру. Предсідниця, п-ні Зола, привитала всіх і сказала кілька слів про значення цього свята. По перекусці промовив о. Білинський на тему віри і церкви і цього, до чого змагала Та, що згинула геройською смертю. Реферат про Ольгу Басараб виголосила чудово тут роджена Петруня Сеньків, взиваючи українську молодь до ідейної праці. Казала, що Героїня, якої память святкуємо, зможе спокійно лежати в гробі тільки тоді, коли ми, українські жінки, будемо активними, коли памятатимемо на вирити в келії, де мучено Басарабову, слова: За смерть, кров і руїну, верни нам Україну! Про значіння геройзму говорив ще англійською мовою молодий священик о. Чомко. Про Ольгу Басарабову говорила ще п-ні Бусар, що недавно прибула зі скитальщини. Ще говорили гості, як п. В. Дідик, п-ні Левкуш, а з молодої генерації: М. Заблоцький та Степан Бугай. П-ні Михальчук закінчила вечерок закликом до збірки на допомогу нашим рідним за морем.

Ще додамо, що на сцені був образ Ольги Басараб, гарно прибраний квітами і жовто-блакитними лентами, який приготовила п-ні Джумага.

Ана Михальчук.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Дітям на скитальщині.

Відділ Союзу Українок Америки ім. О. Кобилянської влаштував у лютім вечорок, з якого дохід призначено на допомогу українським дітям на скитальщині, що нидіють з браку відповідних харчів. Приходу було $56. 84, за які закуплено по гуртовій ціні молока, помаранчевих соків, сухих овочів і т. п. та вислано понад 500 фунтів.

Дітočої одежі вислано понад 200 фунтів, просто до табору в британській зоні в Німеччині. Як дістанемо відповідь, будемо далі збирати. В часі вечерка жертвували: Йосиф і Текля Чагарин $5, а за других $5 закупили харчів. Пурич $5. По $2: К. Микитин, М. Литвинець, М. Клісник; по $1: А. Кова, А. Чубай, Г. Шевчук, С. Колівник, М. Ківачук. Дрібними $2.85.

Марія Колісник, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Ф. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 18. травня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ці збори і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. травня, в годині 2. пополудні, в сали У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон ул. Просимо принести книжечки на несподіванку. Є важні справи до полагодження. — За уряд: Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Подаємо до відома всім тим членам і членицям, котрі не були на минулих зборах Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, що починаючи від місяця травня збори будуть відбуватися в кожну трету суботу по першім, а не в неділю. Наступні збори відбудуться в суботу, 17. травня, в годині 7:30 ввечір, в локали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Хто б з членів не міг з якоїсь причини бути на зборах, хай принесе свою вкладку до секретаря не пізніше як 25. травня, на такий адреса: 199 Union Ave., Clifton, N. J. — За уряд: Ф. Гулька, предс.; М. Гуцалюк, кас.; П. Головачук, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, відбудуться в неділю, 18. травня, в гали парохіяльній, 803 Фронт ул., в годині 2. пополудні. Оросимо членів прийти на означений час і вирівняти свої вкладки, бо інакше уряд поступить згідно зо статутом. — За уряд: В. .акочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Branch 289, will be held Sunday, May 18, 1947, at 2:00 P. M., at the Ukrainian Hall on Goodman. All members are asked to be on hand to hear plans for the summer months. — S. P. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas.; W. B. Hussar, Sec'y.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що мічні збори відбудуться в неділю, 18. травня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. — І. Савчак, предс.; П. Білінський, кас.; І. Маркович, сикр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 3. травня 1947 р. померла в 51. році життя

МАРІЯ БУЦЬ,

членкиця Тов. ім. Івана Франка, від. 334 У. Н. Союзу в Клівленд.

Покійна походило з іста Дрогобич, Галичина. Полишила в смутку мужа Йосифа, дочку Гелену і сина Миколая та 4 внуки. — В. Її П.!

С. Морозович, секр.

Дня 29. квітня 1947 року помер у 74. році життя

ЛЕОН ЯТВА,

довголітний член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211 У. Н. Союзу в Стейплетон, Н. Й.

Покійний походив з села Увсе, повіт Підгайці, Зах. Україна. Оставив у смутку дві дочки. Зофію замужну Слободзян, Катерину замужну Набережна; два сини: Стефана і Павла, два зяті, невістку пив у 1913 році.

Похорон відбувся 2. травня з дому жалоби до укр. правосл. церкви Пресв. Тройці, при участи місцевого пароха о. В. Кушіля і о. І. Палія, відпровадили Покійного члени від. 211 на цвинтар Silver Mount. — В. Й. П.!
та 4. внуки. До У. Н. Союзу всту-

Т. Соколовський, секр.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО 3 досвідчених виндоклінерів, сильних, українців, котрі моглиб виїхати в полудневі стейти. Добра платня.

Телефонуйте ORange 4-2484

Пошукується ГОСПОДИНІ до священичого дому. Зголошуватися можуть і жінки, що прибули зі скитальщини. Платня після умови. Зголошення слати:

SVOBODA,
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1599. Дівчина-леопард.

Різко відсунув її від себе заклопотаний малпочоловік. „Що це значить?" — запитався він.

„Ти врятував мого приятеля і я тебе люблю" — відповіла вона по дитячому.

„А тепер при твоїй помочі я можу завести його домів. Моє імя Товн" — додала вона.

Без страху зблизився пан джунглів до божевільного з болю леопарда.